

De reactie verdelen in de aangevraagde kaders ervaar ik als onpraktisch, het kan zijn dat zaken weliswaar duidelijk in de wet zijn verankerd echter dit impliceert niet dat daarmee de regeling op zich acceptabel is.

In mijn reactie beperk ik mij tot het MBO-deel (beroepsopleidingen WEB)

Het creëren van een vaardigheidsscore voor het examen rekenen schiet alle realiteitszin voorbij.

Hieronder enkele situaties:

1. Een deelnemer neemt in het huidige jaar deel aan de pilot rekenen. De deelnemer heeft dat examen afgelegd in de tweede helft van zijn opleiding en wordt volgend jaar gediplomeerd. Hij heeft voor het onderdeel rekenen tenminste een 6 behaald.

Wat krijgt deze deelnemer nu op of bij zijn diploma? Dat hij de vaardigheidsscore heeft behaald? Volstrekt incorrect. Deze deelnemer heeft op basis van et oude examenbesluit recht op een vrijstelling en zou op de cijferlijst deze 6 ook vermeld moeten krijgen.

2. Een deelnemer legt het volgend jaar in het voorlaatste jaar het examen rekenen af. Hij haalt net de vaardigheidsscore. Een jaar later komt de deelnemer in aanmerking voor een diploma. Op basis van de dan geldende vaardigheidsscore zou de deelnemer worden afgewezen op het onderdeel rekenen. Er kan geen vrijstelling worden verleend daar dit volledig binnen het reguliere traject valt. Ergo geen diploma?
3. Krijgt de deelnemer uit voorbeeld 2 wel een diploma dan is er sprake van het meten met twee maten. Immers een deelnemer voor eenzelfde opleiding/kwalificatie die het examen rekenen aflegt in het laatste studiejaar van de opleiding moet aan zwaardere criteria voldoen.
4. Als de deelnemer uit voorbeeld 2 een jaar studievertraging oploopt wordt het verschil met zijn collega's in zwaarte voor het examen rekenen alleen maar groter.

Overige kanttekeningen:

1. De vaardigheidsscore tijdens de rit aanpassen (in eerste studiejaar waarin rekenen verplicht centraal wordt afgenomen) lijkt handig daar waar je werkt in klassikale systemen en uitstroom/diplomering aan het einde van een schooljaar. Misschien toepasbaar voor het voortgezet onderwijs maar niet bij het MBO waar flexibiliteit een kernwoord is. Met andere woorden: er vindt ook uitstroom gedurende het schooljaar plaats. Dit kan betekenen dat een deelnemer die in februari wil uitstromen met een diploma niet in aanmerking komt voor dat diploma omdat de vaardigheidsscore niet is behaald. Nu stelt het CvTE de vaardigheidsscore in maart/april van dat schooljaar iets naar beneden bij. Mogelijk was de deelnemer dan toch in februari te diplomeren.
2. Het nut van de aanpassing van lid 2 artikel 8 ontgaat mij volledig. Dat een deelnemer een eerder behaalde score kan verbeteren waar dit een onvoldoende betrof of een voldoende resultaat om een gewenst gemiddeld resultaat te behalen is volstrekt legitiem en hoort als herexamen per definitie te worden verleend. Een voldoende resultaat mogen herkansen, ook als het gemiddelde reeds voldoende is, gaat al verder dan in menig examenregeling bij de ROC's is vastgelegd. Dat er nu een herkansing mogelijk wordt gemaakt op een hoger niveau is van een orde die alleen maar zorgt voor een hogere administratieve last. Deze aanpassing lijkt er in geslopen te zijn daar de aanpassing verder gaat dan het examenonderdeel rekenen!
3. De aanpassing van artikel 8 lid 2 zet het bestaande artikel 3a lid 1 deels buiten werking. Uiteraard kan de deelnemer nog altijd vooraf het verzoek indienen om een examenonderdeel op een hoger niveau af te leggen. Het is dan aan de examencommissie om op basis van de aangedragen onderbouwing hierin te besluiten. De aanpassing in lid 2 van artikel 8 geeft aan dat dit enkel op verzoek van de deelnemer kan gebeuren (mits een voldoende op het vereiste niveau) zonder dat de examencommissie hierin kan besluiten.

4. Aanvullend op punt 6 kan worden gesteld dat deze optie niet beperkt blijft tot het onderdeel rekenen. Voor het onderdeel Nederlands betekent dit impliciet dat de deelnemer vervolgens ook nog een instellingsexamen op het hogere niveau moet krijgen aangeboden. De deelnemer vraagt examinering aan voor een examenonderdeel op een hoger niveau en niet voor een exameneenheid en dit alles pas nadat hij eerst een 6 of hoger op het vereiste niveau heeft behaald. Ook deze regeling zorgt voor een verhoging van de administratieve last.
5. Deelname aan het ER examen was aan zeer strakke regels gebonden. Nu wordt dit behoorlijk verzacht door aan te geven dat je bij een voldoende ook nog een herkansing mag doen voor het standaard examen. Vanuit het uiteindelijke belang van de deelnemer om geen aantekening op het diploma te krijgen is dit een zinvolle optie. Ze doet echter geen recht aan een zorgvuldige afweging die vooraf moet worden gemaakt. Ook deze maatregel draagt bij aan een verhoging van de administratieve last.
6. Het creëren van een vijfde lid in artikel 8 is eveneens een verhoging van de administratieve last. De bestaande regeling kent in principe twee varianten:
 - a. Een deelnemer legt examen af op 2F en maakt gebruik van de herexamenmogelijkheid op 2F. Het hoogste resultaat wordt bij diplomering meegenomen.
 - b. Een deelnemer dient een verzoek in bij de examencommissie om het examenonderdeel op een hoger niveau dan het vereiste niveau af te leggen. Dus in plaats van op 2F een examen op 3F. Hij haalt voor dit examen een onvoldoende. De deelnemer kan er dan voor kiezen om een herexamen op niveau 3F te doen (hoogste resultaat geldt) of een verzoek indienen bij de examencommissie om het herexamen op 2F af te mogen leggen. Wordt dit toegekend, ook dan geldt dat het hoogste resultaat wordt meegenomen.

Nu wordt de examencommissie verplicht om te overleggen met de deelnemer om te bepalen welk resultaat op welk niveau wordt meegenomen.

7. Het feit dat de deelnemer, zie artikel 18b lid 2, het onderdeel rekenen zo vaak mag afleggen tot hij hier een voldoende voor heeft behaald betekent eveneens een verzwarening van de lasten bij het ROC. Hier blijft het mogelijk niet beperkt tot administratieve lasten maar heeft dit ook consequenties voor de examenlokalen. Inrichting daarvan heeft plaatsgevonden op basis van eerder bekende wetgeving en daarop gebaseerde kengetallen.
8. Door het examenonderdeel rekenen apart te beschouwen in de slagingsregels voor de diplomering wordt er, bij een stijgende verplichte vaardigheidsscore, een verzwarening doorgevoerd om in aanmerking te kunnen komen voor een diploma. Waar nu een resultaat voor rekenen kan worden gecompenseerd met resultaten van de overige generieke onderdelen, zal de gehanteerde vaardigheidsscore er toe leiden dat er uiteindelijk een voldoende voor het examenonderdeel rekenen moet zijn behaald.
9. Het werken met vaardigheidsscores draagt niet bij aan het helder weergeven van de prestaties van de deelnemer. Mogelijk dat het HBO de vaardigheidsscore nog op juiste waarde kan schatten, het bedrijfsleven de ouders/verzorgers van de deelnemer, maar vooral de deelnemer zelf, zal geen juist beeld hebben van het begrip vaardigheidsscore. Nu al wordt het begrip in publicaties genegeerd en wordt vermeld dat komend jaar een 4,5 voor rekenen al een voldoende is. De herkenbaarheid is er mee gediend wanneer er met cijferresultaten wordt gewerkt. Zorg bij de slaagregels voor een oplopende verzwarening door de ondergrens voor rekenen langzaam te verhogen. Dit kan, zo gewenst, met decimalen.
10. Deelnemersvolgsystemen zullen nu naast de reeds in de wet benoemde resultaten ook vaardigheidsscores moeten kunnen verwerken. Dit betekent dat de softwareleveranciers hier voor aanpassingen moeten gaan zorgen. Ook bij hen is er dus sprake van verhoging van lasten die vroeg of laat in financiële zin afgewenteld zullen worden op de scholen.
11. In de toelichting met betrekking tot de administratieve lasten, zie paragraaf 3.2 van de toelichting, wordt enkel een relatie gelegd met het vo. Alhoewel ik geen beeld heb van deze administratieve last bij het vo mag worden gesteld dat deze hoger ligt dan de genoemde 10 uur. Van elke deelnemer dient een dossier te worden aangelegd op grond waarvan de deelnemer toestemming kan krijgen om aan het examen ER te mogen

deelnemen. Uitgaande van een uur per dossier zal de genoemde 10 uur op jaarbasis met een veelvoud worden overschreden.

12. In bovenstaande punten heb ik meermaals zaken aangehaald die wijzen op een toename van de administratieve last. Deze blijft niet beperkt tot de invoering van het examen ER maar is ook een gevolg van wijzigingen in overige artikelen betreffende de generieke examenonderdelen.
13. De hele regeling ademt een sfeer uit van het tevreden stellen van de politieke opinie. Dat rekenvaardigheid in vele jaren is afgenomen zal ik niet bestrijden. In mij eerste jaren als docent economie aan een MEAO hebben we vastberaden geprobeerd, rekenmachines uit de lessen, zeker in het eerste en tweede leerjaar, te weren. Uiteindelijk was weerstand bieden geen optie meer. De rekenvaardigheid is verloren gegaan in het primair onderwijs. De basis voor een goede rekenvaardigheid zal en kan ook alleen daar weer worden gelegd. Alles wat nu, in het traject na het primair onderwijs, wordt geprobeerd om de rekenvaardigheid te verhogen mag worden beschouwd als een poging om de schade te beperken. En ook niet meer dan dat.
14. Een andere vraag die rijst: is niveau 2F vereist om in de maatschappij te kunnen functioneren? Vanachter het bureau bepaald is nog niet in de praktijk bewezen. Zie de keuze voor een examen rekenen op 2A. Daarmee ontkracht je het eerder gestelde. Maar accepteer je een vakdiploma met een examen rekenen op 2A, dan vind je dat deze gediplomeerde deelnemer voldoende kennis en vaardigheden in huis heeft om een beroep uit te oefenen en in de maatschappij te kunnen functioneren.
15. Naar ik aanneem vindt elke volksvertegenwoordiger dat hij goed in onze maatschappij functioneert. Neem eens de proef op de som en laat de leden van eerste en tweede kamer het examen rekenen afleggen. Uiteraard zonder specifieke voorbereiding. Functioneren in de maatschappij is ook het kunnen handelen in de dagdagelijkse situaties die kunnen voor komen. Dit zal de nodige ogen openen.

Samengevat:

- Dat er een mogelijkheid wordt gecreëerd om ernstige reken en wiskunde problemen te kunnen compenseren is een in mijn ogen zinvolle keuze.
- De overgangsregeling voor rekenen zoals die wordt voorgesteld is in mijn ogen volstrekt onuitvoerbaar en zal met behoorlijke verzwaring van administratieve niet aan het beoogde doel voldoen.
- De overige aanpassingen zorgen voor een verzwaring van de administratieve last en voegt weinig tot niets toe. Ook in de oude regeling was het afleggen van een examen op een hoger niveau voor de excellente deelnemer op niveau 2 en 3 mogelijk. Voor niveau bestaat er in examinering/diplomering geen vergelijkbaar alternatief.